

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर

अलग लेखा अहवाल

सन २०११-१२

(मराठी व इंग्रजी)

विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ,

नागपूर - ४४० ००१

(महाराष्ट्र शासन अंगीकृत उपक्रम)

विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर

अलग लेखा अहवाल

सन २०११-१२

अनुक्रमणिका

अ.क्र. (१)	विवरण (२)	पान क्रमांक (३)
१	अलग लेखापरीक्षा अहवाल २०११-१२ (मराठी)	१ ते १०
२	अलग लेखापरीक्षा अहवालाचे परिशिष्ट २०११-१२ (मराठी)	११ ते १२
३	अलग लेखापरीक्षा अहवाल २०११-१२ (इंग्रजी)	१३ ते २४
४	अलग लेखापरीक्षा अहवालाचे परिशिष्ट २०११-१२ (इंग्रजी)	२५ ते २६
५	विलंबाची कारणे (मराठी)	२७

विपाविम महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन.

परिच्छेद क्रमांक (१)	महालेखापालांचा परिच्छेद (२)	महामंडळाचे अभिप्राय (३)
	प्रस्तावनात्मक	
१	भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (कर्तव्य, शक्ती व सेवाशर्ती) अधिनियम, १९७१ कलम १९(३) नुसार तसेच यासह विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ अधिनियम, १९९७ मधील कलम ४७(२) नुसार विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाचे ३१ मार्च, २०१२ अखेरचे सोबत जोडलेले ताळेबंद पत्रक आणि आय-व्यय लेख्यांचे लेखा परिक्षण आमच्या द्वारे करण्यांत आले. या वित्तीय विवरणपत्रांमध्ये ४ प्रादेशिक कार्यालये, १३ मंडळ कार्यालये, ५९ विभागीय कार्यालये व २९५ उपविभागीय कार्यालये यांच्याकडील लेख्यांचा समावेश आहे. दिनांक ३१.३.२०१७ पर्यंतच्या लेखा परिक्षणाची कामे लेखा परिक्षणास सोपविण्यांत आली आहेत. वित्तीय विवरणपत्रे तयार करण्याची जबाबदारी स्वायत्त संस्थेच्या व्यवस्थापनाची असून लेख्यांवर लेखापरीक्षणाचे आधारे मत व्यक्त करण्याची जबाबदारी आमची आहे.	माहितीवजा अभिप्राय.
२	या अलग लेखा परिक्षण अहवालामध्ये लेख्यांचे वर्गीकरणानुसार, सर्वोत्तम लेखांकन पध्दतीनुसार, लेखांकनांचे मानकानुसार व विहित नियमानुसार भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांची भाष्ये अंतर्भूत आहेत. विधीसंमत नियम आणि अधिनियम (औचित्य व नियमितता) कार्यक्षमता नि कामाचे प्रदर्शन या दृष्टीकोनातून वित्तीय व्यवहारावरील अनुपालनाच्या अनुषंगाने काही लेखा निरीक्षणे असल्यास निरीक्षण अहवालाद्वारे / महालेखापालांच्या लेखा परीक्षणाद्वारे स्वतंत्रपणे नोंदविली आहेत.	माहितीवजा अभिप्राय.
३	सर्वसामान्यपणे भारतात लागू असलेल्या लेखा परीक्षणाच्या मानकानुसार लेखापरीक्षणाचे काम आमच्याद्वारे पार पाडण्यांत आले आहे. ह्या मानकांच्या आवश्यकतेनुसार वित्तीय लेखे असत्य तथ्यापासून मुक्त असल्याची वाजवी खात्री करण्याकरिता आमच्याद्वारे लेखा परीक्षणाचे नियोजन व पूर्तता केली जाते. लेखापरीक्षणात चाचणी तत्वावर करण्यांत आलेली लेख्यांची तपासणी तसेच लेख्यांमध्ये प्रकट बाबी व रकमांच्या पृष्ठार्थ आवश्यक पुरावे यांचा अंतर्भाव असतो. व्यवस्थापनाने उपयोगात आणलेली निर्धारित लेखांकनाची तत्वे व वैशिष्टपूर्ण अंदाज यांचा समावेश सुध्दा लेखा परीक्षणात करण्यांत येतो. याच बरोबर वित्तीय लेख्यांच्या प्रस्तूतीकरणांचे सर्वकष मुल्यांकन करण्यांत येते. आम्हास विश्वास आहे की आमच्याद्वारे करण्यांत आलेले लेखा परीक्षण आमच्या मतास पुरेसा आधार प्रदान करते.	माहितीवजा अभिप्राय.

विपाविम महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
४	<p>लेखा परीक्षणाचे आधारे आम्ही अहवाल देतो की,</p> <p>१. आमच्या माहिती व विश्वासाप्रमाणे लेखापरीक्षणासाठी आवश्यक सर्व माहिती व स्पष्टीकरणे आम्ही प्राप्त करून घेतली आहेत.</p> <p>२. अहवालाशी संबंधीत ताळेबंदपत्रक आणि जमा व खर्च पत्रक विपाविम अधिनियम, १९९७ मधील कलम ४७ ला अनुसरून महामंडळाने मान्य केलेल्या नमुन्यात ठेवलेले आहे.</p> <p>३. आमच्या मताप्रमाणे विपाविम अधिनियम, १९९७ मधील कलम ४७ नुसार आवश्यक लेखा पुस्तके व इतर अनुषंगिक अभिलेख इ. विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ यांनी यथोचितरित्या ठेवले असल्याचे आम्ही आतापर्यंत केलेल्या तपासणीवरून दिसून येते.</p> <p>४. आम्ही आणखी अहवाल देतो की,</p>	माहितीवजा अभिप्राय.
अ.१.१.	<p>जमा खर्च लेखे</p> <p>आय</p> <p>प्राप्त व्याज (अनुसूची क्र.१३) रु. ४९.३१ कोटी</p> <p>सदर रकम रु. ४९.३१ कोटी शासकीय अनुदानापैकी ठेव म्हणून ठेवलेल्या ठेवी पासून अर्जित व्याज तसेच कंत्राटदारांना दिलेले अग्रिमावरील व्याजाच्या आहेत.</p> <p>वास्तवीकतः प्राप्त व्याज दायित्व म्हणून शासकीय भांडवली अंशदान (अनुसूची क्र.१) मध्ये जमा करावयास पाहिजे, तसे न केल्यामुळे दायित्व (अनुसूची क्र.१) कमी व उत्पन्न (अनुसूची क्र.१३) रु. ४९.३१ कोटी ने अधिक दिसून येते. परिणामस्वरूप ताळेबंदात निव्वळ अधिक्य तेवढ्या रकमेने वाढलेले दिसून येते.</p>	<p>वि.पा.वि.म. अधिनियम, १९९७ कलम ३० नुसार स्पष्टीकरण खालील प्रमाणे—</p> <p>(१) महामंडळाकडे आपला स्वतःचा निधी असेल व ते त्याचे परीक्षण करील त्या निधीत.</p> <p>(अ) अनुदान, अर्थ सहाय्य, कर्जे, आगाऊ रकमा याद्वारे राज्य शासनाकडून किंवा अन्यथा मिळालेल्या आणि या अधिनियमाखाली उभारलेल्या कर्जातून महामंडळास प्राप्त झालेल्या सर्व रकमा.</p> <p>(ब) या अधिनियमाखाली महामंडळास प्राप्त झालेली सर्व फी, खर्च आणि आकार,</p> <p>(क) जमिनी, इमारती आणि अन्य स्थावर व जंगम मालमत्ता यांच्या विल्हेवाटीद्वारे आणि इतर व्यवहारांद्वारे महामंडळास प्राप्त झालेल्या सर्व रकमा,</p>

विपाविम महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
		<p>(ड) महामंडळास, भाडे आणि नफा म्हणून किंवा अन्य कोणत्याही पध्दतीने किंवा अन्य कोणत्याही मार्गाने प्राप्त झालेल्या सर्व रकमा.</p> <p>२. महामंडळाला, स्टेट बँकेतील किंवा राज्य शासनाने या बाबतीत मान्यता दिलेल्या अन्य कोणत्याही बँकेतील चालू किंवा ठेव खात्यात निधी ठेवता येईल.</p> <p>३. महामंडळाच्या वतीने ज्या अधिका-यांना प्राधिकृत करण्यांत येईल अशाच अधिका-यांद्वारे उपरोक्त खाते हाताळण्यांत येतील.</p> <p>४. उपविभाग क्र.२ क्र.३ मध्ये काहीही असले तरी विहित मर्यादा व अटी आणि शर्तीच्या अधिन राहून दैनंदिन व्यवहारासाठी आवश्यक वाटणारी रक्कम महामंडळाकडे ठेवण्यांत येते.</p> <p>तसेच विपाविम अधिनियम, १९९७ मधील कलम १९(२)(आय) मध्ये महामंडळास असणारे सर्वसामान्य अधिकार नमूद करण्यांत आले आहेत. यामध्ये इतर बाबींसोबतच महामंडळाचे प्रकल्पावरील काम कार्यान्वित करण्याकरिता व्याजी रोख अग्रिम कंत्राटदारास देण्याचा अधिकार समाविष्ट आहे.</p> <p>म्हणून विपाविम अधिनियम, १९९७ मधील कलम ३० मधील तरतुदीनुसार महामंडळाच्या ज्या निधीची तत्काळ वितरणासाठी आवश्यकता नसेल असा निधी बँकेतील अल्प मुदती ठेवीमध्ये ठेवण्यांत येतो आणि त्यावर प्राप्त होणारे व्याज महामंडळाच्या खात्यामधील निधीत जमा केले जाते.</p> <p>आणखी विपाविम १९९७ अधिनियमाचे कलम १९(२) (आय) नुसार सुसज्जता कार्य अग्रिम कंत्राटदारास देण्यांत येवून त्यावरील अर्जित व्याज महामंडळाचा निधी समजून महामंडळाच्या खात्यात जमा करण्यांत आलेले आहे.</p> <p>यास्तव सदर रकमा शासकीय अंशदान म्हणून गृहीत धरणे योग्य होणार नाही. त्यामुळे लेखांमध्ये कोणतेही अधिक्य किंवा न्युनता आढळून येत नाही.</p>

विपाविम महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
	ताळेबंद	
ब.	मत्ता	
ब.१.	स्थिर मत्ता (विवरण क्र.६) रु.२०१३५.०५ कोटी	
	३१ मार्च, २०१२ रोजी महामंडळाकडे रु. २०१३५.०५ कोटीची स्थिर मत्ता (घसारा आकारणी योग्य असलेल्या मालमत्तेसह) होती. तथापि, विपाविम कलम ४४ मधील तरतुदीनुसार घसा-याची तरतूद वार्षिक लेख्यांत दर्शविणे आवश्यक असतांना सुध्दा दर्शविली नाही. घसारा न आकारल्यामुळे मत्तेच्या किंमतीमध्ये (विवरण क्र.६) अधिक्य दिसून येते तसेच नफा जास्त दिसतो.	महामंडळाच्या स्थिर मत्ता प्रामुख्याने धरण व कालवे इ.आहेत. सदर मत्ता महाराष्ट्र शासनाच्या जलसंपदा विभागाची असून त्यामध्ये घसारा आकारणीची तरतूद नाही. प्रकल्प पूर्ततेनंतर प्रकल्प अनुरक्षणास्तव शासनाकडे हस्तांतरीत करण्यांत येतात. उपरोक्त बाब लक्षात घेता महामंडळाच्या नियामक मंडळाच्या (मा.पाटबंधारे मंत्री अध्यक्ष असलेल्या) दि.२९.०४.२००८ रोजी झालेल्या बैठकीतील ठराव क्र.३८/२० नुसार घसारा निधीची तरतूद करता येत नाही असे ठरविण्यांत आले. यास्तव स्थिर मत्तेवरील घसा-याची तरतूद महामंडळाच्या लेख्यांत करण्यात आली नाही.
	मत्ता कर्ज व अग्रिमे (विवरण क्र. ७)	
ब.२.१.	कर्ज व अग्रिमे (विवरण क्र.७-ब)	
ब.२.१.१	साठा व भांडार व सुटे भाग (-) रु. १.९९ कोटी	
	चालू मत्तेमध्ये (साठा, भांडार व सुटे भाग) उणे (-) शिल्लक रु.१.९९ कोटी दिसून येते. हाती असलेला साठा अधिक (+) शिल्लकेत दिसावयास पाहिजे. ताळेबंद पत्रकातील चालू मत्तेच्या ताळेबंदाची आवश्यकता आहे.	महामंडळाच्या अधिनस्त काही विभाग कार्यालयांनी त्यांचेकडील निर्गमित साठ्यावरील प्राप्त हाताळणी खर्चाची गणना करून सदर बाब लेख्यामध्ये समाविष्ट न केल्यामुळे साठ्यावरील शिल्लक उणे (-) दिसत आहे. ताळेबंदासोबतच्या लेखापरीक्षकाच्या अहवालात सदर बाब नमूद आहे.
		विभागीय अधिका-यांना सदर प्रकरणी आवश्यक गणना करून योग्यत्या नोंदी त्यांचे लेख्यांत दर्शविण्याबाबत वेळोवेळी सुचित करण्यांत आले आहे. माहे मार्च, १२ व माहे मार्च, १३ अखेर लेख्यांचे अंतिमीकरणासंबंधीच्या परिपत्रकान्वये उपरोक्त प्रमाणे कार्यवाही करणेबाबत विभागीय अधिका-यांना सुचित करण्यांत आले आहे. त्याचप्रमाणे पत्र क्र.२१४४/विपाविम/एसीसी-३/२०१३, दिनांक ०५.०३.२०१३ अन्वये तसेच पत्र क्र.६९३०/विपाविम/लेखा-३/२०१४, दिनांक २८.८.२०१४ अन्वये त्रुटी ताबडतोब दूर करणेबाबत सूचना देण्यांत आलेल्या आहे. तसेच विभागीय लेखा अधिका-यांच्या मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांचे सोबतच्या सभेमध्ये पुनःश्च याबाबत निर्देश देण्यांत आले आहेत. याबाबतची प्रगती आगामी वित्तीय वर्षाच्या विवरणपत्रात दर्शविण्यांत येईल.

विपाविम महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
ब.२.१.२.	राज्य शासन पतपत्र (एलओसी) रु.५.२९ कोटी	
	सन २००७-०८ पर्यंत राज्य शासनाच्या विविध कार्यालयांना रु.५.२९ कोटी रु.पतपत्राच्या स्वरूपात दिल्याचे दिसून येते. सदर रक्कम अजूनही समायोजित /ताळमेळ न झाली असल्याचे दिसून येते.	राज्य शासनाकडील पाटबंधारे खात्यामधील काही विभाग / मंडळे / मुख्य अभियंत्यांची कार्यालये जून, २००७ पासून विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळामध्ये विलीन करण्यांत आली. जेव्हा हे विभाग / कार्यालये / मंडळे जून, २००७ पूर्वी राज्य शासनाकडे होती त्यावेळी शासनाचे आदेशानुसार “राज्य शासनास पतपत्र” या शिर्षांतर्गतच्या रकमा वरीलपैकी काही कार्यालयांना पुरविण्यांत आल्या. त्यामुळे अशा रकमांच्या शासकीय (कोषागाराच्या) रोखपुस्तकांत नोंदी झाल्या आहेत. विपाविमच्या लेख्यात आवश्यक नोंदी घेण्यास्तव संबंधित अधिका-यांकडून उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्याकरिता सन २००७-०८ पासून सतत पाठपुरावा करण्यांत येत आहे.
		३१ मार्च, २०१२ अखेर असलेल्या रु.५.२९ कोटी पैकी सन २०१२-१३ मध्ये रु.०.२५ कोटी व २०१३-१४ मध्ये रु.१.०६ कोटी रक्कम समायोजित झालेली आहे. ३१ मार्च, २०१४ रोजी शिल्लक रु.३.९८ कोटी इतकी आहे. उर्वरित रक्कम यथाशिघ्र समायोजित करण्यांत येईल. याबाबत सतत आणि प्रभावी पाठपुरावा करण्यांत येत आहे.
ब. २.१.३.	मार्गस्थ पतपत्र - रु.(-) ११.८५ कोटी	
	मार्च-२०१२ ला उपरोक्त नमूद मार्गस्थ पतपत्र हे उणे वित्तप्रेषण दिसत असून महामंडळाच्या अधिनस्थ असलेल्या कार्यालयानी चुकीची लेखांकन पध्दत अवलंबविल्यामुळे त्याचे ताळमेळ होणे आवश्यक आहे.	सदर मुद्दा मान्य आहे.
		अधिनस्थ कार्यालयांनी भरणा केलेल्या व विपाविम ला प्राप्त झालेल्या रक्कमांचा सन २०१०-११ पासून आजपर्यंत पूर्णतः ताळमेळ घेण्यांत आला असून असे निदर्शनास येते की, दिनांक ३१.३.२०१२ रोजी वस्तूतः कोणतीही वित्त प्रेषित रक्कम मार्गस्थ नाही. महामंडळाच्या स्थापनेपासून चुकीच्या लेखांकन पध्दतीमुळे उणे (-) शिल्लक दिसून येते.
		महामंडळांतर्गत सर्व कार्यालयामध्ये सदर चुकीची लेखांकन पध्दती सुधारण्यासाठी विशेष मोहीम राबविण्यांत येत आहे. यासंदर्भात विविध परिपत्रके/

विपावि महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
ब २.१.४	बांधकाम रोख निलंबन लेखा (रु.८.९७ कोटी)	<p>सूचना सर्व अधिनस्थ कार्यालयांना पाठविण्यांत आले आहेत. ब-याच कार्यालयासाठी त्यांचे लेखांकनात सुधारणा केलेली आहे. तर कार्हीनी करावयाची आहे. याबाबत सतत पाठपुरावा करण्यांत येत आहे. तसेच माहे एप्रिल २०१० पासून आजपर्यंत अधिनस्थ सर्व कार्यालयांचे कलेक्शन खात्याचे मुख्यालय स्तरावर ताळमेळ घेण्यांत आले असून ताळमेळानुसार अधिनस्थ कार्यालयातील कलेक्शन बँक खात्या संबंधाने योग्य नोंदी घेवून ताळेबंदात मार्गस्थ वित्त प्रेषण म्हणून घेण्यांत आले आहे. यामुळे मार्गस्थ वित्त प्रेषण या शीर्षाखाली उणे (-) शिल्लक दिसून येते. ताळेबंदात दिसत असलेल्या मार्गस्थ वित्त प्रेषण चे ताळमेळ करून समायोजन करण्यांत येईल. महामंडळाचे स्थापनेपासूनच ताळमेळ घेणे आवश्यक आहे याबाबत सुयोग्य कार्यवाही करण्यांत येत असून याबाबतची प्रगती यथाशिघ्र कळविण्यांत येईल.</p>
	<p>भूसंपादनाबाबत देय रक्कम रु.८.९७ कोटी ही चालू मत्ता कर्ज व अग्रीमे अंतर्गत दर्शविण्यांत आली होती. सदर रक्कम संबंधित मुख्य लेखाशिर्षाखाली समायोजित करून निकाली काढावी.</p>	<p>विविध विभागाकडील कार्यक्षेत्रावरील सुरू असलेली बांधकामे सुलभरित्या चालण्याकरिता उपविभागीय अधिकारी व इतर अधिकारी/कर्मचारी यांना किरकोळ खर्चाकरिता देण्यांत आलेले तात्पुरते अग्रीमाची रक्कम या शीर्षात शिल्लक म्हणून दिसत असून संबंधीताकडून देयके प्राप्त झाल्यानंतर शिल्लकेचे समायोजन होते. या शीर्षातील शिल्लक शून्य न होता नेहमीच काही रक्कम शिल्लक असल्याचे दिसले. तसेच ३१ मार्च २०१२ पर्यंत शिल्लक रु.८.९७ कोटी हे मार्च २०१४ पर्यंत अधिकतम समायोजित झाले आहे.</p>
		<p>या लेखा शीर्षाअंतर्गत ३१ मार्च २०१४ पर्यंत दिसत असलेले रु.४.२८ कोटी हे महामंडळाचे ७८ विविध कार्यालयाकडील शिल्लक आहेत व हे सर्व छोट्या स्वरूपातील चालू वर्षातील अग्रीम असून उपविभागीय अधिकारी यांना अनुषंगिक खर्चाकरिता दिलेले आहेत व ते यथाशिघ्र समायोजित केले जातील.</p>

विपावि महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
ब.२.१.५	<p>आयकर अधिकारी, अमरावती यांनी रु.२.४६ कोटी आगाऊ आयकर कपात करणे.</p> <p>(१) सन २००७-०८, २००८-०९ आणि २००९-१० मध्ये दोषपूर्ण आयकर कपात तसेच विवरणांमुळे आयकर विभागाने सदर आयकर कपात केला. महामंडळाने याबाबत अपील दाखल केलेले आहे. वरील वस्तुस्थिती योग्यपणे वार्षिक लेख्यांत दाखविणे आवश्यक होते.</p> <p>(२) सन २०००-२००१ या वर्षामध्ये रु.१.०० कोटीची रक्कम सहाय्यक आयुक्त, आयकर विभाग, नागपूर यांचेकडे कर निर्धारण वर्ष २०००-०१ च्या मागणी पोटी जमा केलेली आहे, ती रक्कम आयकर विभागाने कर निर्धारण वर्ष २००६-०७ च्या मागणी पोटी समायोजित केलेली आहे. याबाबत कर निर्धारण वर्ष २००६-०७ मध्ये अपील दाखल केले असून सदर अपील मुख्य आयकर आयुक्त (अपील)-१, नागपूर यांचेकडे प्रलंबित आहे. ही वस्तुस्थिती वार्षिक लेख्यात दाखविणे आवश्यक होते.</p>	<p>याबाबत नोंद घेण्यांत आली आहे.</p> <p>याबाबत तपासणी करून पुढील आर्थिक वर्षाच्या लेख्यात आवश्यक ती कार्यवाही करणेत येईल.</p> <p>अभिप्राय वरीलप्रमाणे</p>
ब.२.१.६	<p>मुख्य कार्यालयातील निलंबन लेखे रु.१९.२९ कोटी.</p> <p>मुख्य कार्यालयात सन २००२-२००३ च्या पूर्वीची रु.१९.२९ कोटी रक्कम गेल्या १० वर्षांत ताळमेळ न होता/समायोजित न होता तशीच पडून आहे. सदर रकमेच्या वसुलीची शक्यता फारच कमी असल्याने सदर रकमा लेख्यातून निर्लेखित करण्यांत याव्यात.</p>	<p>मुख्यालयातील निलंबन लेख्यात दिसत असलेली रु.१९.२९ कोटीची रक्कम ही सन २००२-०३ पूर्वीची असून सदर रकमेचा ताळमेळ घेणे चालू आहे. यासाठी कार्यालयीन पत्र क्र.१७९/व्हीआयडीसी/एसी-३/२०१४, दिनांक २८-८-२०१४ अन्वये महामंडळाचे स्थापनेपासूनचे ताळमेळाकरिता संस्थेची नियुक्ती करण्यांत आली आहे.</p> <p>याबाबतचा प्रगती अहवाल लेखांकनास यथावकाश सादर करण्यांत येईल.</p>
क	<p>चालू दायित्व (विवरण क्र.५) रु.३९९.१६ कोटी.</p>	
क.१	<p>ठेवी (कंत्राटदाराचे सुरक्षा ठेव, इसारा रक्कम व इतर ठेवी) रु.२२९.८८ कोटी</p> <p>सदर रकमेमध्ये रु.०.३९ कोटी कार्यकारी अभियंता, बेंबळा प्रकल्प विभाग, यवतमाळची मार्च-१९९९ व मार्च-२००६ ची आहे. तीन पूर्ण आर्थिक वर्षांत सदर रकमेची मागणी करण्यांत न आल्याने ताळमेळ घेवून रक्कम व्यपगत ठेवी म्हणून शासन खाती जमा करण्याची कार्यवाही करावी.</p>	<p>सदर बाब ही जुन्या जमा रकमा संबंधित असून विभागीय कार्यालयांना सन २०११-१२ चे अंतर्गत लेखा परीक्षण अहवालाद्वारे सदर रकमा शोधून मागणी न केलेल्या रकमा महामंडळाच्या महसुली खात्यात व्यपगत ठेवी म्हणून जमा करण्याबाबत निर्देशित केले आहे.</p>

विपावि महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
क.२	<p>विविध निलंबन लेख्यातील निपटारा न झालेली शिल्लक (विवरण क्र.५) रु.२३.२३ कोटी.</p> <p>३१ मार्च २००१२ अखेर ताळमेळ न झालेल्या रु.२३.२३ कोटी च्या मोठया रकमा विविध निलंबन खात्यात चालू दायित्व म्हणून प्रलंबित असल्याचे दिसून येते (विवरण क्र.५)</p> <p>महामंडळाकडे गेल्या १६ वर्षांपासून खरेदी निलंबन लेख्यामध्ये सदर रकमा प्रलंबित दिसून येतात. खरेदी निलंबन लेख्यातील प्रलंबित शिल्लक ही महामंडळाच्या किरकोळ धनकोची आहे. परंतु सदरचे दायित्व वार्षिक लेख्यात दर्शविण्यांत आलेले नाही.</p>	<p>प्रत्यक्षात व्यपगत ठेवी शोधून काढणे व त्या निकाली काढणे ही सतत चालणारी प्रक्रिया आहे. सन २०११-१२ मध्ये रु.१३.७१ लक्ष, सन २०१२-१३ मध्ये रु.२.२३ लक्ष व २०१३-१४ मध्ये १८.४० लक्ष रु.सुरक्षा ठेव रक्कम ही मागणी न केल्याने व्यपगत ठेवी म्हणून जमा करण्यांत आलेल्या आहेत. याबाबत अधिपत्याखालील कार्यालयावर अंतर्गत लेखा परीक्षण अहवालाद्वारे सतत लक्ष देण्यांत येत असते.</p>
ड.	<p>लेख्यावरील टिपणी व लेखांकनाचे विशेषणात्मक धोरण (परिशिष्ट-८)</p>	<p>निलंबन लेख्याचे स्वरूप बघता वर्ष अखेरीस सदर लेख्यात शिल्लक असते ही बाब लेखापरीक्षणा दरम्यान सादर करण्यांत आलेली आहे. खरेदी निलंबन लेख्यातील शिल्लक ही किरकोळ धनकोकडून सामुग्री खरेदीची आहे.</p>
ड.१	<p>आय-व्यय खात्यातील हस्तांतरित निव्वळ (आधिक्य)/ तुटीचे प्रकल्पावर प्रलंबित असणारे विनियोजन (परिशिष्ट-६) रु.३७४.०८ कोटी.</p>	<p>या शिल्लकीचे समायोजन संबंधिताना त्यांचे देयकाचे प्रदान झाल्यावर होते. प्रदानाची देयकनिहाय यादी विभागीय कार्यालयात ठेवली जाते. फॉर्म-१०३ आणि खरेदी निलंबन नोंदवहीमध्ये दिसणारी शिल्लक ही विभागीय लेखा अधिकारी यांचे-मार्फत प्रमाणित केली जाते.</p>
	<p>स्थिर मत्तेमध्ये समाविष्ट असलेली निव्वळ तूट रु.३७४.०८ कोटी प्रकल्पावर विनियोजनाअभावी प्रलंबित आहे. निव्वळ तुटीचे विविध स्थिर मत्तेवर विनियोजन करण्याबाबतचे धोरण महामंडळाने ठरविलेले नाही. निव्वळ तुटीच्या विनियोजना अभावी स्थिर मत्तेचे मूल्य त्याप्रमाणात कमी झाले आहे व यापूर्वीच शासनास हस्तांतरित झालेल्या प्रकल्पांची अविनियोजित किंमत कमी दर्शविण्यांत आली आहे. निव्वळ तूट ही स्थिर मत्तेचा भाग म्हणून दर्शविल्यामुळे स्थिर मत्तेचे वस्तुनिष्ठ व प्रामाणिक सादरीकरण दिसून येत नाही. उपरोक्त संचित तूट असल्यास ती स्वतंत्ररित्या ताळेबंद पत्रकात दर्शवावयास पाहिजे होती.</p>	<p>निव्वळ तूट ताळेबंद पत्रकामध्ये स्वतंत्र दर्शविण्याऐवजी स्थिर मत्तेच्या अनुसूचीमध्ये दर्शविल्याबाबत नोंद घेतली आहे आणि दिनांक ३१-३-२०१३ च्या ताळेबंदात आवश्यक दुरुस्ती करण्यांत आलेली आहे.</p>
		<p>विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या लेखा पुस्तकानुसार आजपर्यंत कोणतेही प्रकल्प शासनाकडे हस्तांतरित करण्यांत आले नाहीत त्यामुळे अधोमुल्यांकनाचा प्रश्न उद्भवत नाही.</p>

विपावि महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
ड.२	<p>शासन अंशदान (परिशिष्ट १)</p> <p>शासनाने सन २०११-१२ या वर्षात रु.२८८१.६३ कोटी शासन अनुदान मंजूर केलेले आहे. तथापि, प्रत्यक्षात महामंडळास सन २०११-१२ या वर्षात रु.३२३२.८५ कोटी अनुदान प्राप्त झाले असून त्यात रु.१११९.१४ कोटी हे सन २०१०-११ या वर्षाचे आहेत. याचाच अर्थ ज्या वर्षाकरिता सादर निधी मंजूर झाला. त्यावर्षी खर्च करण्यांत आला नाही. त्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर रकमा महामंडळाकडे अर्बिंचित आहेत, बरेच प्रकल्प अपूर्ण आहेत.</p>	<p>शासनाने सन २०१०-११ वर्ष अखेरीस वितरीत केलेले अनुदान महामंडळास सन २०११-१२ मध्ये प्राप्त झाले व सन २०११-१२ मध्ये खर्च करण्यांत आले.</p> <p>दुसरे असे की अर्थसंकल्पीय तरतुदीच्या अनुषंगाने निधी उपलब्धतेनुसार प्रकल्प लवकरात लवकर पूर्ण करण्यासाठी प्रयत्न केल्या जातात.</p>
ड.३	<p>लेख्यांचा ताळमेळ न घेण्याबाबत (विभागीय स्तरावर)</p> <p>कार्यकारी अभियंता, बेंबळा प्रकल्प विभाग, यवतमाळ यांच्या तेरीज पत्रकात व मासिक लेख्यात रु.८.८६ कोटीचा फरक दिसून येतो. (फॉर्म-९७-रु.५.९१ कोटी, फॉर्म नं.७३-रु.२.९८ कोटी, पतपत्र परत (-) रु.०.०३ कोटी). याबाबत ताळमेळ करणे आवश्यक आहे.</p> <p>तसेच कार्यकारी अभियंता, निम्न पैनागंगा प्रकल्प विभाग, यवतमाळ यांचे तेरीज पत्रकात व मासिक लेख्यामध्ये (फॉर्म-९९ रु.०.०१ कोटी, फॉर्म-१०२ रु.१.२८ कोटी, फॉर्म-७३ (-)रु.३.६८ कोटी व फॉर्म-७० रु.१.०६ कोटी) फरक असून ताळमेळ करणे आवश्यक आहे.</p>	<p>परिच्छेदात नमूद फरकाचे ताळमेळ करण्यांत येऊन लेखांकनास आवश्यक कागदपत्रासह सादर करण्यांत आले आहेत.</p>
इ	<p>व्यवस्थापन पत्र (Management letter)</p> <p>निदर्शनास आलेल्या काही उणीवा ज्या लेखापरीक्षण अहवालात अंतर्भूत नाही त्या वेगळ्याने निर्गमित व्यवस्थापन पत्रान्वये कार्यकारी संचालक, वि.पा.वि.मं., नागपूर यांना दोष निवारण / सुधारात्मक उपाय करण्याकरिता कळविण्यांत आले आहे.</p>	<p>व्यवस्थापन पत्राचे उत्तर हे स्वतंत्ररित्या सादर करण्यांत आले आहेत.</p>
(५)	<p>पूर्वीच्या परिच्छेदांत निर्देशनास आलेल्या बाबींच्या अधीन आम्ही अहवाल देतो की, ताळेबंदपत्रक आणि जमा व खर्च विवरणपत्र लेखापुस्तकांशी जुळतात.</p>	<p>माहिती वजा अभिप्राय असल्याने अनुपालनाची आवश्यकता नाही.</p>

विपावि महामंडळाचे सन २०११-१२ च्या अलग लेखापरीक्षा अहवालावरील अनुपालन—चालू

(१)	(२)	(३)
(६)	<p>आमच्यामते व माहितीप्रमाणे व आम्हाला पुरविण्यांत आलेल्या स्पष्टीकरणानुसार व वरील विशेषणात्मक बाबी व लेखापरीक्षण अहवालाच्या परिशिष्टात नमूद इतर बाबी विचारात घेता सदरची आर्थिक विवरणपत्रे व सोबतचे लेखा विषयक धोरणे व लेख्यावरील टिप्पणी हे भारतात सर्वसाधारणतः स्वीकृत असलेल्या लेखा विषयक धोरणानुसार वस्तुनिष्ठ व प्रामाणिक चित्रण दर्शवित नाही.</p>	<p>उपरोक्त प्रमाणे विविध परिच्छेदाचे अनुपालन सादर करण्यांत आलेले आहे. त्यावरून हे स्पष्ट होते की, महामंडळाचे वित्तीय लेखे हे भारतात सर्वसाधारणतः स्वीकृत असलेल्या लेखाविषयक धोरणानुसार वस्तुनिष्ठ व प्रामाणिक चित्रण दर्शवितात.</p>
	(अ) विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या दिनांक ३१-३-२०१२ च्या ताळेबंद पत्रकाबाबत आणि	माहितीवजा अभिप्राय
	(ब) त्या दिनांकास संपणा-या आर्थिक वर्षाच्या आय-व्यय खात्याप्रमाणे निव्वळ आधिक्याबाबत.	माहितीवजा अभिप्राय

स्वा/-
महालेखाकार

स्वा/-
कार्यकारी संचालक,
विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ,
नागपूर.

परिशिष्ट-१

(१)	(२)	(३)
१	<p>अंतर्गत लेखा परीक्षा पध्दती पर्याप्त. अभिप्राय नाही.</p>	
२	<p>पर्याप्त अंतर्गत नियंत्रण पध्दती महामंडळांतर्गत ४ प्रादेशिक कार्यालये, १३ मंडळ कार्यालये, ५९ विभागीय कार्यालये आणि २९५ उपविभागीय कार्यालये आहेत. विभागीय कार्यालयाकडून मासिक लेखे प्राप्त होतात व महामंडळ स्तरावर नियमितपणे संकलित केले जातात. माहे एप्रिल-२०११ पासून विभागीय कार्यालयाच्या आकडेवारीचा महामंडळाच्या आकडेवारीशी नियमितपणे मेळ घेतल्या जातो. एप्रिल २०११ पूर्वीच्या आकडेवारीचा मेळ घेण्यांत आला नसल्याचे लक्षात येते. महामंडळाचा व्याप लक्षात घेता अंतर्गत नियंत्रण पध्दती बळकट करण्यास वाव आहे.</p>	<p>अंतर्गत नियंत्रण पध्दती बळकट करण्याकरिता महामंडळ आवश्यक ते प्रयत्न सतत करीत आहे. विभागीय कार्यालयाच्या लेख्याचे महामंडळ लेख्याशी सतत ताळमेळ आता घेण्यांत येत आहे. एप्रिल-२०१० ते आजपर्यंत ताळमेळ घेण्यांत आलेला आहे. एप्रिल २०१० पूर्वीच्या लेख्याचे ताळमेळ घेण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करण्यांत येत असून याबाबतची प्रगती लेखापरीक्षणास यथावकाश सादर करण्यांत येईल.</p>
३	<p>स्थिर मत्तेच्या भौतिक पडताळणीची पध्दती महामंडळाने स्थिर मत्तेची नोंदवही ठेवली असून नोंदवहीमध्ये प्रमुख बांधकामे, कालव्याची कामे, जमीन पुनर्वसन इ. उपशीर्षासह प्रकल्प निहाय खर्च दिनांक ३१-३-२०१२ पर्यंत दर्शविला आहे.</p>	<p>माहितीवजा अभिप्राय.</p>
ब	<p>धरणे व सिंचनयोजना उपकरणे व संयंत्रे इ. प्रकारच्या स्थिर मत्तेच्या भौतिक पडताळणीकरिता विहित नियमांचे योग्यरित्या पालन केले जाते. सर्व पूर्ण झालेल्या संरचनांची कार्यकारी अभियंता व अधीक्षक अभियंत्याद्वारे पूर्वमौसमी व अंत्यमौसमी प्रत्यक्ष भौतिक पडताळणी प्रत्येक वर्षी अनुक्रमे माहे मे व नोव्हेंबर आणि डिसेंबर मध्ये केल्या जाते. परंतु सदर पडताळणीबाबत कोणतेही अभिलेख / अहवाल महामंडळाकडे उपलब्ध नाही.</p>	<p>विभागीय तसेच मंडळ कार्यालयाकडून संबंधित अभिलेख/अहवाल संबंधित मुख्य अभियंता कार्यालयास सादर केल्या जातात. सदरचा अभिलेख व अहवाल मोठ्या प्रमाणावर आहे. याबाबत संक्षिप्त अहवाल मुख्य अभियंता यांचेकडून मागविण्यांत येवून लेखापरीक्षणास यथावकाश सादर करण्यांत येईल.</p>
४	<p>वस्तुसूचिची भौतिक पडताळणी पध्दती महाराष्ट्र सार्वजनिक बांधकाम संहितेनुसार महत्त्वाची भांडारे, उपकरणे व संयंत्र इ. वस्तुसूचिची भौतिक पडताळणी उपविभागीय अधिका-यांकडून होणे आवश्यक आहे. आणि अधीक्षक अभियंता नियतकालीक पडताळणी करिता एका विभागातील अधिका-यास अन्य विभागाचे भांडार पडताळणी करिता नियुक्त करू शकतो. परंतु अशा पडताळणी संबंधी महामंडळाकडे कोणतेही माहिती अहवाल उपलब्ध नाही यावरून संनियंत्रणाचा अभाव व अकार्यक्षम अंतर्गत संनियंत्रण निदर्शनास येते.</p>	<p>याबाबतचे अभिलेख विभागीय तसेच मंडळ स्तरावर ठेवण्यांत येतात. अंतर्गत लेखापरीक्षणादरम्यान त्याची पडताळणी करण्यांत येते. भौतिक पडताळणी पध्दतीमध्ये कोणत्याही त्रुटी आढळून आलेल्या नाहीत. याबाबत संक्षिप्त स्वरूपात अहवाल मागविण्यांत येवून लेखापरीक्षणास सादर करण्यांत येईल.</p>

परिशिष्ट-१—चालू

(१)	(२)	(३)
५	सांविधानिक देयतांचे भुगतानाबाबतची नियमितता विविध सांविधानिक देयतांचे भुगतान संबंधित अधिनस्त कार्यालयाद्वारे करण्यांत आले आहे.	माहितीवजा अभिप्राय.

स्वा/-
लेखा परीक्षक/ईएस

स्वा/-
कार्यकारी संचालक,
विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ,
नागपूर.

VIDARBHA IRRIGATION DEVELOPMENT CORPORATION, NAGPUR

**SEPARATE AUDIT REPORT FOR THE YEAR 2011-12
(ENGLISH)**

**VIDARBHA IRRIGATION DEVELOPMENT CORPORATION
NAGPUR - 440 001
(Government of Maharashtra Undertaking)**

VIDARBHA IRRIGATION DEVELOPMENT CORPORATION, NAGPUR

SEPARATE AUDIT REPORT-2011-12

Separate Audit Report of the Comptroller & Auditor General of India on the Accounts of Vidarbha Irrigation Development Corporation, Nagpur, for the year ended 31st March 2012.

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
1	<p>We have audited the attached Balance Sheet of the Vidarbha Irrigation Development Corporation (VIDC), Nagpur, as on 31st March 2012 and Income and Expenditure Account for the year ended as on that date under Section 19(3) of the Comptroller & Auditor General's (Duties, Powers and Conditions of Service) Act, 1971 read with Section 47 (2) of the Vidarbha Irrigation Development Corporation (VIDC) Act, 1997. These financial statements include the accounts of 4 Regional Offices, 13 Circle Offices, 59 Division Offices and 295 Sub-Division Offices of the VIDC. The audit has been entrusted upto 31st March 2012. These financial statements are the responsibility of the management of the Corporation. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit.</p>	Informative hence no comments.
2	<p>This Separate Audit Report contains the comments of the Comptroller & Auditor General of India (CAG) on the accounting treatment only with regard to classification, conformity with the best accounting practices, accounting standards and disclosure norms, <i>etc.</i> Audit observations on financial transactions with regard to compliance with the Law, Rules and Regulations (Propriety and Regularity) and efficiency-cum-performance aspects, <i>etc.</i>, if any, are reported through Inspection Reports/CAG's Audit Reports separately.</p>	Informative hence no comments.
3	<p>We have conducted our audit in accordance with Auditing Standards generally accepted in India. These standards require that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatements. An audit includes examining, on a test basis, evidences supporting the amounts and disclosure in the financial statements, An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of financial statements. We believe that our audit provides a reasonable basis for our opinion.</p>	Informative hence no comments.

SCHEDULE—*contd.*

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
4	<p>Based on our audit, we report that:</p> <p>(i) We have obtained all the information and explanations, which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of our audit.</p> <p>(ii) The Balance Sheet and Income and Expenditure Account dealt with by this report have been drawn up in the format approved by the Corporation under Section 47 of VIDC Act, 1997.</p> <p>(iii) In our opinion, proper books of accounts and other relevant records have been maintained by VIDC as required under Section 47 of the VIDC Act, 1997 in so far as it appears from our examination of such books.</p> <p>(iv) We further report that:</p>	Informative hence no comments.
A.	Income and Expenditure Account	
A.1	Income	
A.1.1	Interest Received (Schedule No. XIII)- Rs. 49.31 crore	
	<p>This represents the amount of interest earned out of Government grants in the form of interest from Bank deposits and on advances to contractors, which should have been shown under Liabilities - Contribution from Government of Maharashtra (Schedule No. I). This has resulted in understatement of Liabilities (Schedule No. I) and overstatement of Income (Schedule No. XIII) to the extent of Rs.49.31 crore. Consequently, the “Net Surplus for the year transferred to Balance Sheet” has been overstated to that extent.</p>	<p>Section 30 of the VIDC Act, 1997 states as under:—</p> <p>Fund of Corporation: -</p> <p>1. The Corporation shall have and maintain its own fund, to which shall be credited-</p> <p>a. All moneys received by the Corporation from the State Government by way of grants, subventions, loans, advances and the loans raised under this Ordinance;</p> <p>b. All fees costs and received by the Corporation under this Ordinance;</p> <p>c. All moneys received by the Corporation from the disposal of funds, buildings and other properties, movable and immovable and other transactions;</p> <p>d. All moneys received by the Corporation by way of water charges, rents and profit or from any other sources.</p>

SCHEDULE—*contd.*

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
		<p>2. The Corporation may keep current and deposit account with the State Bank of India or any other Bank approved by the State Government in this behalf.</p> <p>3. Such accounts shall be operated by such officers of the Corporation as may be authorized by it in this behalf.</p> <p>4. Notwithstanding anything contained in sub-sections (2) and (3), the Corporation may keep on hand sum as it thinks fit for its day to day transactions, subject to such limits and conditions as may be prescribed.</p> <p>Secondly, the Section 19(2) (i) of the VIDC Act, 1997 i.e. for General Powers of the Corporation states that – ‘.....such power shall include power for “to do all such other things including making interest bearing monetary advances to the contractors executing works on the projects of the corporation.....”</p> <p>Hence in terms of Section 30 of the VIDC Act, 1997, the funds of the Corporation which are not immediately needed for disbursements, are invested in short term FDR with banks, and the interest earned on those FDR are credited to the Funds of the Corporation.</p> <p>Also in terms of the Section 19(2)(i) of the VIDC Act, 1997, Mobilization/works advances were given to the contractors and interest earned thereon are credited to the funds of the Corporation.</p> <p>Therefore treating this income as ‘Contribution from Government of Maharashtra’ is not correct. Thus there is no understatement of Liabilities and there is no overstatement of Income.</p>

SCHEDULE—*contd.*

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
Balance Sheet		
B. Assets		
B.1 Fixed Assets (Schedule No. VI) Rs. 20135.05 crore		
<p>The Corporation is having Fixed Assets of Rs.20135.05 crore (including depreciable assets) as on 31st March 2012. However, no provision for depreciation fund had been made on these assets as required under Section 44 of VIDC Act. This has resulted in overstatement of Fixed Assets (Schedule-VI) and understatement of 'Net surplus transferred to Balance Sheet', which could not be quantified in the absence of rates of depreciation to be determined for the purpose.</p>	<p>The Fixed Assets of the Corporation are mainly Irrigation Dams & Canals. These belong to the Water Resources Department of Govt. of Maharashtra wherein there is no provisions for depreciation. After completion, the projects are to be handed over to the Government for maintenance. Considering the above, the Governing Council of VIDC (headed by the honourable Irrigation Minister) <i>vide</i> Board Resolution No.38/20 in the meeting dated 29/04/2008 had decided not to make provision for Depreciation Fund. Hence depreciation on Fixed Assets has not been applied in the accounts of VIDC.</p>	
B.2 Current Assets, Loans and Advances - (Schedule No. VII)		
B.2.1 Loans and Advances (Schedule No. VII B)		
B.2.1.1 Stock, Stores & Spares – Rs.(-) 1.99 crore		
<p>The above represents negative balances of Rs.1.99 crore (Stock, Stores & Spares) in current assets, which should reflect only positive balances. The balance needs to be reconciled.</p>	<p>The negative value of stock is mainly due to non calculation of the handling charges collected on the issue of stock and not giving effect of the same to accounts by some division offices. This fact is already qualified in the Auditor's Remarks appended to the Balance Sheet.</p> <p>The division offices are time to time instructed to calculate the same and to give effect in their accounts accordingly. In the month of March 2012 and again in March 2013, through a circular for 'Closure of Accounts for the year ended on 31st March, they are instructed to do so. Also <i>vide</i> letter No. 2144/VIDC/Acc-3/2013, dated 05-03-2013 & the letter No. 6930/VIDC/Acc-3/2014,</p>	

SCHEDULE—*contd.*

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
		dated 28-08-2014, specific instructions are issued to the concerned division offices. Again in the meetings with the DAO's held time to time at the VIDC CAFO Office, this matter is discussed. Progress in this regard will be reflected in the Financial Statements of the forthcoming years.
B.2.1.2	Letter of Credit (LOC) to State Government Rs. 5.29 crore	
	An amount of Rs.5.29 crore was shown as Letter of Credit (LOC) to various offices of State Government pertaining to the period upto 2007-08. The same was lying un-adjusted /un-reconciled in the annual accounts.	Some division/circle/CE offices of the State Government Irrigation Department were merged with VIDC w.e.f. June 2007. The balance under head 'LOC to State Government' pertains to funds provided to some of those offices prior to June 2007 as per Govt. Orders, when they were working under State Government and the amounts given were booked in the Government Cash Book (Treasury). From the year 2007-08 we are taking continuous follow up to get the relevant Utilization Certificates for those amounts from the concerned offices and to give effect of the same in the accounts of VIDC. Out of Rs. 5.29 crores of 31 st March 2012, during the year 2012-13 Rs.0.25 crores and during the year 2013-14 Rs.1.06 crores have been cleared. As on 31 st March 2014 the balance remained is Rs. 3.98 crores. Remaining amounts also will be adjusted in due course. We are taking continuous and stringent follow up for the same.
B.2.1.3	Remittance in transit Rs. (-) 11.85 crore	
	The above represents negative remittance in transit as of March 2012 due to wrong accounting method adopted by all the subordinate offices, which needs to be reconciled.	Point is accepted. The Remittances sent by the subordinate offices and receipt of the same at VIDC Head Office are completely reconciled for the

SCHEDULE—*contd.*

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
B.2.1.4	Works Cash Settlement Suspense Account Rs. 8.97 crore	<p>year 2010-11 to till date and it is observed that in fact there is no any Remittance in Transit as on 31st March 2012. The negative balance remaining is due to the wrong accounting method adopted since inception of the Corporation.</p> <p>We have started a drive to correct this wrong accounting method of all the subordinate offices. Various 'Circulars' and intimations in this regard are sent to all the offices. Till date some offices have corrected their system. Some are still to correct. We are taking continuous follow up for the same. Meanwhile, all the Collection bank accounts of all the subordinate offices are reconciled at Head Office level from April 2010 to till date. According to the reconciliation done, the balance of Collection Bank accounts of the subordinate offices are changed by giving second effect to the head 'Remittance in Transit' in the Balance Sheet. This has resulted in the 'Remittance in Transit' head having negative balance. The balance of 'Remittance in Transit' appearing in the Balance Sheet is to be cleared which will need reconciliation of the same since inception of the Corporation. Progress in this regard will be intimated to audit in due course.</p>
<p>An amount of Rs. 8.96 crore pertaining to land acquisition payments was shown under the head current assets, loans and advances - cash settlement suspense account which should have been cleared by way of adjustment to the relevant financial head of accounts.</p>	<p>Balance under the head WCSS A/c represent temporary advances given to SDE's and other field persons for expenses at sites at various sub-divisions and these are adjusted time to time as per the bills submitted by them. Thus this account always has some debit balance. The balance of Rs. 8.97 crores as on 31st March 2012 is already mostly cleared till March 2014.</p>	

SCHEDULE—contd.

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
		The balance under this head as on 31-03-2014 is Rs. 4.28 crores which pertain 78 subordinate offices of VIDC, which consists of numerous tiny amounts of temporary advances during the current year to SDE's for site expenditure. This will also be clear in the continuous process.
B.2.1.5	TDS recovered by Income Tax Officer, Amravati Rs.2.46 crore :	
	(i) This represents the amount recovered by the Income Tax (IT) Department on account of default in TDS during the financial year 2007-08, 2008-09 & 2009-10. The Corporations had filed an appeal against the said recovery. The above material facts should have been suitably disclosed in the annual accounts.	Point is noted. The matter regarding disclosure of the same in the Notes to Accounts to the Balance Sheet of the forthcoming year will be studied and if found necessary, proper disclosure will be given accordingly.
	(ii) This includes Rs.1.00 crore being the amount deposited with ACIT. Nagpur against the demand for assessment year (AY) 2000-01, which was adjusted by the IT department against the demand raised for the AY 2006-07. The appeal for the AY 2006-07 is pending with Chief Commissioner of Income Tax (Appeal)-I, Nagpur. These facts should have been disclosed in the annual accounts.	Reply same as above.
B.2.1.6	Head Office (HO) Suspense - Rs.19.29 crore :	
	Head Office Suspense of Rs.19.29 crore pertaining to the period prior to 2002-03, which remained un-reconciled/ un-adjusted for more than 10 years. Since the chances of recovery are remote, the same should have been written off in the books of account.	The balance under the head HO Suspense Account Rs. 19.29 crores pertains to prior to the year 2002-03. The reconciliation of the amount is under progress. One Agency has been appointed <i>vide</i> order No.179/VIDC/Ac3/2014, dated 28-8-2014 for conducting the reconciliation work since inception of VIDC Head Office. Progress in this regard will be produced to audit in due course.

SCHEDULE—*contd.*

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
C.	Current Liabilities (Schedule-V) Rs.399.16 crore :	
C.1.	Deposits (Contractor's SD,EMD and Other Deposits)-Rs.229.88 crore : This includes an amount of Rs.0.39 crore pertaining to Executive Engineer, Bembla Canal Division, Yavatmal relating to the period between March 1999 and March 2006. As these unclaimed deposits are lying for more than three completed years, these need to be reconciled and action be taken to credit the same as lapsed deposit into Government account as revenue.	The matter of old pending deposits was already intimated to the division office through the Internal Audit report for the year 2011-12 and the division office was instructed to identify the Unclaimed Deposits and to take steps to transfer to Revenue Receipt of Corporation as lapse deposits early. Actually identifying the lapsed deposits and forfeiture of the same is a continuous process. During the year 2011-12 total Rs.13.71 lacs, during the year 2012-13 Rs.2.23 lakh and during the year 2013-14, Rs.18.80 lakh of security deposits were forfeited as lapsed unclaimed deposits. We keep continuous watch for the same through the Internal Audit Reports of the subordinate offices.
C.2	Un-cleared balances under various suspense heads. (Schedule No. V) - Rs.23.23 crore : As on 31 st March 2012 huge un-reconciled balances amounting to Rs.23.23 crore were outstanding under various suspense heads under current liabilities (Schedule No.V). The outstanding balances under Purchase Suspense Account represents Sundry Creditors of the Corporation for the last sixteen years. But actual liability against the material purchase suspense account has not been assessed / disclosed in the annual accounts.	As can be seen from the definition and nature of the various Suspense Heads described during the course of audit in the relevant AM, the mentioned accounts may have always balances remaining at the end of Financial Year. As regards the head Purchase Suspense, balance under this head is 'Sundry Creditors' for purchases of materials. The balances will be cleared when payments will be made to the concerned parties. The party wise list is maintained with the divisions. The balances appearing in the Form 103 and the Purchase Suspense Register of all the relevant subordinate offices are actual balances properly certified by the concerned DAO's.

SCHEDULE—contd.

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
D. D.1	<p>Notes to Accounts and Significant Accounting Policies - (Schedule No. VIII) Net (Surplus) / Deficit transferred from Income and Expenditure Account pending allocation to project (Schedule No. VI) – Rs.374.08 crore : Fixed Assets includes net deficit of Rs.374.08 crore pending allocation to Project works. The Corporation failed to formulate a policy of allocation of net deficit to various fixed assets. Due to non allocation of net deficit, the value of Fixed Assets are understated to that extent and the projects already transferred to the Government in the earlier years remained under-valued. Exhibition of net deficit pending allocation as part of Fixed Assets does not give a true and fair view. Thus, accumulated deficit (loss), if any, should be shown distinctly in the Balance Sheet.</p>	<p>As regards exhibition of net deficit separately in the Balance Sheet instead of in the schedule of Fixed Assets, we have accepted the point and in the Balance Sheet as on 31-03-2013 proper corrections are already affected.</p> <p>Since, till date no projects have been transferred to the Government in the Books of Accounts of VIDC, hence question of their being undervalued does not arise.</p>
D.2	<p>Contribution from Government of Maharashtra (Schedule No.I) : The Government grants of Rs.2889.63 crore was sanctioned during 2011-12 as per grant orders. However, actual grant received by the corporation during the year 2011-12 was Rs.3232.85 crore which includes the grant of Rs.1119.14 crore sanctioned during the year 2010-11. This has resulted in non-utilization of funds during the year for which it has been sanctioned and released. Despite huge balance lying unspent with the Corporation, most of the projects are lying incomplete.</p>	<p>The Grants issued by the Government at the fag end of the financial year 2010-11 are actually received in financial year 2011-12, hence utilized in the financial year 2011-12.</p> <p>Secondly, we are trying our best to complete the projects as per the funds available according to the Budgetary Provisions of Govt. of Maharashtra.</p>
D.3	<p>Non-reconciliation of Accounts (Divisional level) It is seen from the records of Executive Engineer, Bembla Canal Division, Yavatmal that there has been a difference of Rs.8.86 crore [Form-97 Rs.5.91 crore, Form-73- Rs.2.98 crore & LOC refund Rs.(-) 0.03 crore] between Trial Balance and Monthly accounts . This needs reconciliation. Further, there has been a difference [Form-99- Rs.0.01 crore, Form-102- Rs.1.28 crore, Form-73 (-) Rs.3.68 crore and Form-70 Rs.1.06 crore] between Trial Balance and Monthly accounts pertaining to Executive Engineer, Lower Penganga Project Division, Yavatmal. This needs to be reconciled,</p>	<p>All the mentioned differences were already reconciled and were produced to audit with the relevant documents.</p>

SCHEDULE—*contd.*

Para (1)	Accountant General Para (2)	V.I.D.C. Comments (3)
E.	Management Letter :	
	Deficiencies which have not been included in the Audit Report have been brought to the notice of the Executive Director, Vidarbha Irrigation Development Corporation, Nagpur through a management letter issued separately for remedial/corrective action.	Reply of the management letter is being submitted separately.
	v. Subject to our observation in the preceding paragraphs, we report that the Balance Sheet and Income and Expenditure Account are in agreement with the books of account.	Informative hence no comments.
	vi. In our opinion and to the best of our information and according to the explanation given to us, the said financial statements read together with the Accounting Policies and Notes to Accounts, and subject to the significant matter stated above and other matters mentioned in Annexure to this Audit Report does not give a true and fair view in conformity with accounting principles generally accepted in India.	As replied against the various audit observations above, it is clear that the accounts of the corporation give a true and fair view in conformity with accounting principles generally accepted in India.
	(a) In so far as it relates of the Balance Sheet, of the State of Affairs of the Vidarbha Irrigation Development Corporation, Nagpur as on 31 st March 2012 and	Informative hence no comments
	(b) In so far as it relates to Income and Expenditure Accounts of the “Net Surplus” for the year ended on that date.	Informative hence no comments
	For and on behalf of the Comptroller and Auditor General of India.	
	Sd/- Accountant General	Sd/- Executive Director, Vidarbha Irrigation Development Corporation, Nagpur.

ANNEXURE TO AUDIT REPORT

(1)	(2)	(3)
1.	Adequacy of Internal Audit System :	
	Adequate. No comment.	
2.	Adequacy of Internal Control system :	
	There are Four Regional Offices, Thirteen Circle Offices, 59 Division Offices and 295 Sub-Division Offices in the Corporation. Monthly accounts were received from the division offices and being compiled at corporate level on regular basis. The reconciliation of division figures with the figures of corporate office on regular basis was carried out from April 2011. As regards the figures prior to April 2011 the same remained un-reconciled.	We are taking proper steps on continuous basis to strengthen the Internal Control System. Reconciliation of the Division figures with the Corporation office are being done on regular basis from April-2010 to till the date, For reconciliation of figures prior to April-2010. The Corporation is taking immediate steps. Progress in this regard will be intimated to audit in due course.
	Considering the size of the Corporation, there is scope for strengthening the internal control system,	
3.	System of Physical verification of Fixed Assets :	
	(a) The Corporation had maintained Fixed Asset Register showing project wise expenditure along with the sub-heads of the projects like Head works, canal works, land, rehabilitation etc. upto 31-03-2012.	Informative hence no comments.
	(b) As regards physical verification of fixed assets <i>i.e.</i> Dams and irrigations schemes and T & P. the prescribed norms were properly adopted. All structures which are completed were physically verified by Executive Engineers and Superintending Engineers by pre-monsoon and post-monsoon in the month of May, November and December every year. However, the Corporate office did not have any records/ reports in respect of such prescribed verification.	The relevant records / reports in respect of the prescribed verification are submitted by the concerned Division/ circle offices to their respective Chief Engineer offices. These records are of very much bulk quantity. We are taking steps for calling a summarized report from the CE offices which may be produced to audit in due course.
4.	System of physical verification of inventory :	
	As per the provisions of Maharashtra Public Works Manual, important stores, tools and plants, etc. should be counted by a Sub-Divisional Officer and the Superintending Engineer may periodically depute an officer from one division for stock taking of another.	The relevant record is maintained at Division level/Circle level which are verified during the course of Internal Audit. No material discrepancies are observed in the process of the physical verification.

ANNEXURE TO AUDIT REPORT—*contd.*

(1)	(2)	(3)
However, the corporate office did not have any records / reports in respect of such prescribed verification, which was indicative of lack of monitoring and ineffectiveness of internal control.	We are taking steps for calling a summarized report of the same which may be produced to audit in due course.	
5. Regularity in payment of statutory dues :	Statutory dues that is Income Tax is paid by the relevant subordinate offices.	Informative hence no comments.

Sd/-
Audit Officer / ES

Sd/-
Executive Director,
Vidarbha Irrigation Development Corporation,
Nagpur.

सभागृहाच्या पटलावर कागदपत्रे ठेवण्याबाबत

विलंबाची कारणे

प्रशासकीय विभागाचे नाव :-जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

महामंडळाचे नाव :- विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर

अ. क्र.	अहवालाचे नाव	सभागृहात सादर करावयाचा नियत दिनांक	सभागृहात सादर करण्यास विलंब झाला असल्यास विलंबाचा कालावधी	विलंबाची कारणे
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१	वर्ष २०११-१२ चा अलग लेखापरिक्षा अहवाल	२०१२-१३	दोन वर्षे	<p>(१) वर्ष २०११-१२ चे महालेखाकार कार्यालयाकडून सर्टीफिकेशन ऑडीट दिनांक २६.२.२०१४ ते २४.३.२०१४ या कालावधीत करण्यात आले आहे.</p> <p>(२) यानुसार महालेखाकार कार्यालयाकडून त्यांचे दि. २६.९.२०१४ चे पत्रान्वये अलग लेखापरिक्षा अहवाल विधी मंडळास सादर करण्याकरिता महामंडळास प्राप्त झाला.</p> <p>(३) नियामक मंडळाचे दिनांक ४-११-२०१५ रोजी झालेल्या ६० व्या बैठकीत ठराव क्र. ६०/५ नुसार मान्यता प्राप्त झालेली आहे.</p>